

інтернаціоналізація освіти; - загальна доступність освіти; - безперервність освіти; - узгодженість усіх ланок освітньої системи, органічний зв'язок різних ступенів освіти; - розуміння університету як освітньо-наукового закладу; - зв'язок вищої школи з громадськими, державними та приватними установами [1, с.3-4].

Учений у своїй науковій спадщині застерігав: «Вчені не повинні закривати очі на можливі наслідки їх наукової роботи, наукового прогресу. Вони повинні себе почувати відповідальними за наслідками їх відкриттів. Вони мають пов'язувати свою роботу з кращою організацією всього людства» [3, с.19].

Наукова спадщина академіка В.І. Вернадського є яскравим прикладом гармонійного поєднання відносин суспільства і природи, перспективною ефективною здоров'язбережувальною концепцією. Ідеї видатного вченого надзвичайно актуальні у сьогоденні, ними необхідно користуватися для подальших наукових досліджень, збагачуючи сучасним змістом. В.І. Вернадський – видатний учений, зразок справжньої людини і є прикладом для наслідування, створивши величезний науковий спадок, яким будуть користуватися ще багато-багато років.

Список літератури:

1. Машкіна С.В. Науково-педагогічна спадщина В.І. Вернадського: у пошуках нової парадигми освіти. Постметодика. 2000.- № 2(28). – С.2-6.
2. Вернадський В.І. Вибрані праці. – К. -1969.- С.19.

НАУКОВА СПАДЩИНА АКАДЕМІКА І. В. ВЕРНАДСЬКОГО У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОСТІ

Титаренко В.П., Срібна Ю.А.

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка,
м. Полтава

Володимир Іванович Вернадський – учений природодослідник, який відомий в усьому світі своїм вченням про біосферу, володів надзвичайно гуманістичними знаннями, вирішуючи суспільні та наукові проблеми.

Вся наукова спадщина великого вченого ввійшла не лише до наукового доробку країни, а й до скарбниці світових наукових досліджень.

Відзначаючи походження В. Вернадського необхідно відзначити, що рід Вернадських мав українське козацьке коріння, адже його батько Іван Вернадський був професором Київського університету св. Володимира.

Дитячі та юнацькі роки пройшли у Харкові. Навчаючись в університеті він був членом експедиції з ґрунтознавства, керівником якої був В. Докучаєв. Матеріали цих досліджень були покладені в основу перших наукових досліджень у подальшому майбутнього вченого – природознавця.

По завершенні 1917 року В. Вернадський переїхав у Полтаву, а попередньою на знак протесту проти репресій царського уряду подав у відставку та придбав ділянку землі у селі Шишаках на Полтавщині. З 1918

року Володимир Іванович Вернадський за пропозицією уряду гетьмана П. Скоропадського очолив Комісію Української академії наук. Ученого було обрано дійсним членом фізико-математичного відділення її і першим президентом. За його керівництвом був створений Державний український університет та національна бібліотека.

Усі роки життя і науково-педагогічна діяльність В. І. Вернадського були тісно пов'язані з Україною. Про свою плідну наукову та творчу діяльність відомий вчений написав М. Василенкові «Ви знаєте, яка дорога мені Україна і як глибоко українське відродження проникає до всього мого національного та особистого світогляду, і я вважаю, що на мою долю випало багато щастя брати в цьому участь».

Наукові дослідження В. Вернадського належать до різноманітних профілів наукового пізнання: від кристалографії та мінералогії до створення концепції ноосфери, в якій вчений визначив принципи взаємодії природи та суспільства. Біосферу він називав ноосферою. Біосфера – це оболонка землі, яку заселяють живі організми. Вчений писав: «Під впливом наукової думки з людської праці біосфера переходить у новий етап – у ноосферу».

Науковий доробок академіка В. І. Вернадського – унікальне, багатогранне, фундаментальне явище, яке охоплює більше 25 різних напрямків науково-дослідницької діяльності в галузі різних наук, це і природничих і соціологічних, так і гуманітарних, а також розвиток і становлення вищої освіти в Україні.

Особливою сторінкою відомого вченого є і приватне листування із вченими різних галузей та діячами сфери культури того часу: О. Богомолів, Ю. Вульф, В. Докучаєв, М. Драгоманов, В. Короленко, А. Лакруа, М. Складовська-Кюрі та багато інших.

Розглянувши науковий доробок В. І. Вернадського, здобувачами вищої освіти факультету технологій та дизайну запропоновано визначити основні чинники формування його наукового світогляду, показати його внесок у розробку нового вчення про біосферу, з'ясувати роль вченого в організації науки та освіти в Україні, показати значення наукової спадщини В. І. Вернадського для розвитку біологічної науки. В умовах посилення інформаційної складової педагогічної науки в Україні пропонуємо здобувачам вищої освіти (бакалаврам і магістрам) різні індивідуальні завдання у формі наукового дослідження на тему: «Біологічна та сільськогосподарська наука у ХХ - ХХІ столітті, а також «Наукова спадщина академіка В. І. Вернадського при вивченні навчальної дисципліни «Основи сучасного виробництва». Здобувачі першого бакалаврського рівня будуть використовувати різні методи дослідження: історико-науковий, хронологічний, вивчення публікацій, що демонструють науковий доробок видатного вченого, та його діяльність.

При вивченні навчальної дисципліни «Основи сучасного виробництва» здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, зокрема його модуля «Основи ґрунтознавства» вивчають процеси ґрунтоутворення, різні види вивітрювання. У складному хімічному процесі важливу роль відіграє водень, як хороший відновник. Видатний учений ХХ ст. І. В. Вернадський ще у 20-х

роках писав: «Якби ми мали можливість вивчити хімію Землі, значення водню виявилось б нам інакше, ніж воно є в даний момент».

Велика кількість науковців – дослідників позитивно оцінюють значення води у процесі перетворення речовин земної кори на поверхні суші. Основоположник геохімії академік В. І. Вернадський написав: « Вода стоїть особняком в історії нашої планети. Немає природного тіла, яке могло б зрівнюватися з нею по впливу на хід основних найбільших грандіозних геохімічних процесів.

Пророчими і донині є слова академіка О. Ферсмана: «Десятиліттями, цілими сторіччями, будуть вивчатися та поглиблюватися його геніальні ідеї, а в працях його – відкриватися нові сторінки, які слугуватимуть джерелом нових пошуків, багатьом дослідникам доведеться вчитися його гострої, наполегливої і відкарбованої, завжди геніальної, але важко зрозумілої творчої думки; молодим же поколінням він завжди буде слугувати вчителем у науці та яскравим зразком плідно прожитого життя».

До наукової школи академіка В. І. Вернадського прилучилися велика когорта нових вчених, які створили нові школи.

Таким чином, «Школа Вернадського стала не гаслом, а справжнім центром наукової думки і великі люди-професори і академіки-виростали навколо нього, завжди надихнені життєвими соками його живих ідей.

Академік В. І. Вернадський був і залишається сьогодні геніальним вченим – енциклопедистом, природознавцем, мислителем, гуманістом. Величезна наукова спадщина вченого залишається і надалі актуальною, адже її внесок у розвиток наукової думки залишається невичерпним джерелом у розв'язанні найрізноманітніших проблем сучасного суспільства.

Список літератури

1. Вернадський І. В. Наукова думка, як планетарне явище. Вибрані праці. Київ : Наук. думка, 2005. – С.107.
2. Вернадський В. І. Вибрані твори. – 1960. IV. Кн. 2. – с.16
3. Левицький В. Про симетричні вираження з вартостей функції $\text{mod-}m$ //записки Наукового товариства ім. Шевченка. Львів, 1894. – Т. IV. С. – 124-139.
4. Сучасний тлумачний словник української мови: 100000 слів / За заг. ред. д-ра філол. наук проф. В. В. Дубічинського – Х.: ВД «ШКОЛА», 2009-1008 с.
5. Ферсман О. О. Життєвий шлях академіка Володимира Івановича Вернадського (1863-1945 р.) записки Всесоюз. мінерал. товариства. – 1946. –Сер. 2. – Ч. 75. – Вып. 1. – С.5.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РИНОК

Харченко Н.В., Подвін А.М.

Полтавський державний медичний університет, м. Полтава